

Sra Mørke til Lys.

Fortælling

af

Selene Werthold,

(Forf. til „Bedstefaders Husboldningsbog“ o. a.)

Sra Lyst ved J. Engelstoft.

(Fortf.)

Atter var der forløbet nogle Aar siden hin Samtale, som genforenede Jesko og Sela i indbyrdes Skarlighed — uagtet deres forskellige Anskuelser.

Udvortes at se til var alt ved det gamle Sveboe. — Endnu bestandig forvaltede Jaroslaw med usvækket Kraft og jernhaard Strengelse sit Embede som Jerneboes Jernstærker. Nesten engstelige end forhen vaagede han over, at ingen skuffende de gamle slaviske Gudegæster, og med Argusøjne pasiede han paa enhver fremmed, som nærmede sig Byens Porte.

Den ellers saa højt staaende, fra Fæderne nedarbejdede, Gæstfrihed gjaldt intet for ham, hvor det drejede sig om at bevare den gamle Tro. Egenhaardig, med koldt Blod, ofrede han paa sine Afguders Alter enhver, der paa en eller anden Maade forekom ham farlig for den nye Tro.

Da en Gang to fælske Pilgrimme paa Vejen til Bogdan kom forbi Sveboe og der saa sig nødsagne til at søge Natte, som de ulovligt ind i Jaroslaw's Hus. De forlod det aldrig mere levende, thi neppe havde den fanatiske Afgudsdyrker i Samtalens Løb erfaret af dem, at de var kristne og udsendt for at forkynde Slaverne Evangeliet, før han med Lyst lod dem overfalde og kneble.

Næste Dag randt i Jerneboes Helligdom de to Martyrers Blod under den frygtelige Oldings Offerfavn.

Jernstærken gjorde ingen Sammelighed ud af sin Hverdags Daad. Dertil ind lod han Præsterne vidt og bredt forkynde de to forhadte Kristustjerneres voldsomme Død og talte selv derom med stort Velbehag. Et Mord til Gæde for Guderne var i hans Øjne slet intet Mord, men en forjættelig Handling, af hvilken han overalt og med Glæde roste sig selv.

Desuden havde han sin vise Skænselighed med at bekenstgøre, hvad der var slet. De, der endnu i Sammelighed holdte Sækerens Lære, skulde herved faa en gavnlig Stræk i Livet, saa de for Fremtiden tog sig mere i Bære.

Den lille Skare af Kristi Tilhængere blev rigtignok forfærdet, men paa en hel anden Maade end Jaroslaw havde tænkt sig: Der overfaldt dem en hæftig Gru for det mørke Sedenstak, som vovede at falde et Bua affølgelig Snigmord for en prisværdig Gerning, og Korsets Evangelium forekom dem end mere livsaligt og herligt.

Endnu inderligere end før sluttede de sig sammen, og i Natens Stilhed steg deres rørende, ensfaldige Bønner om Udfrielse fra Afguderiets Forbandelse om mod Guds Trone.

For anden og tredje Gang skaffede den ivrige Jernstærker mistænkelige Vandringssmand af Vejen. Den gamle Trods Tilhængere — navnlig Svanto — triumferede, men Kristi Tilhængere, fremfor alle Sela og Orta, sørgede dybt.

Vælder ikke Jesko var tilfreds med Jaroslaw's skælfælske Hænder. Hans ærlige, trofaste Sind afføede den Slags forfælske, religiøse Grusomhed. I hans Øjne var og blev Snigmord og Snigmord og som saadant en skændig Afgjæring.

Straks den første Gang forestillede han Jaroslaw det alvorligt, men denne saa blot spottende paa ham og bemærkede:

„Jeg mærker, du allerede er bedaaet af din Sustru. Naar har vel ellers en slavisk Svanding set stærkt til, at en ivrig Præst ofrede Gudsforbrydere til Gæde for de gamle Guder?“

Jesko glædede af Harmen, og uvilkaarlig mindedes han sin Morders Sammenligning mellem Kristendommen og Sedenstaket. Ja, den gamle Kvinde havde haft Ret: Et forlængt Menneske kunde umulig synes om de Brugter, Jerneboes Lære satte! For første Gang saa han skælfælske den store Forfælske mellem Evangeliet's rene Storskaetbed og Afgudsdyrkelens Inedige Grusomhed, og hans Dom faldt vissevis ikke ud til Fordel for Jerneboes Lære.

Rigtignok vovede han ikke aabent at sige den gamle Præst sin Mening, men han bad atter Jaroslaw om at fare Impelligere frem.

Svaret bestod — som alt fortalet — i to nye Kristendommers, og med stor Gærne opdagede Svandingen, hvor lidet han nu formaede over Jernstærkens Bønt og forhøje Jaroslaw at bære sig faaledes ad turde han ikke, thi Jerneboes Jernstærker besad uindstræket Magt i alt, hvad der angik hans Embede og Gudsdyrkelser.

Sørgmodig grundede Svandingen paa, hvorledes han dog for Fremtiden skulde kunne forebygge slige Forbrydelser, og endelig mente han at have fundet en Udvej: Han lod ved Byens Porte opstille Skildvagter, som til Ordre til at søre enhver fremmed Gæst til Jeskos Gaard, hvor han blev gæstfrit modtaget og var i sikker Forvaring.

Dermed var det forbi med Venkabet mellem ham og Jaroslaw, og Oldingen var Tænder af Harmen, da han hørte, hvad Svandingen havde gjort.

Sra nu var Svanto Jernstærkens fortrolige, og begaa grundede de nu kun paa, hvorledes de bedst kunde faa bærøvet Jesko Svandingsmænd og saa skafte ham selv af Vejen.

Foragtes søgte Jesko, der fra Ungdommen af havde været Ven med Jaroslaw, ja havde effekt ham som en Fader, at forlone den vrede Olding ved Bønner og rige Offergaver: Hvor de gamle Gudegæster stod paa Spil havde herken Skarlighed eller Venkabet noget at sige i deres fanatiske Tilbeders Øjne.

„Fremd du giver mig et tydeligt Bevis paa din Trost, kan jeg intet Samdem have med dig,“ sagde han koldt.

„Og hvori bestaar da et saadant Offer, som kan stille dig tilfreds?“ spurgte Svandingen ivrigt.

„Rad i at Stilhed din forredelste Sustru dræbe, og du skal atter — som forhen — i mig se din Ven og din Fader.“

Stum af Harmen drejede Jesko sig om paa Sælen og ilede bort.

Hu vidste han, hvad der var i Vente, men han ræddedes ikke. Endnu stod Folkets Hiertal paa hans

Side, og han var fast bestemt paa ikke at vige en Tomme i sin Ret.

„Kom blot an! Jeg er paa min Post!“ sagde han fast og rettede sin Hættekuffelse i Vejret.

Syvende Kapitel.

Underet.

Imidlertid havde Sela Maaned efter Maaned, Aar efter Aar ventet paa den kristne Præst, som hin Vandringssmand havde lovet hende; men der kom ingen.

Bedrøvet troede hun da til sidst, at den venlige Fremmede havde glemt hende og sit Løfte.

Hun anede ikke, at den saa længselstid ventede alt forlængt havde maattet udaande under Jaroslaw's Offerfavn.

Med glade Forhaabninger om en rig Arbejdsmaad og fuld af hellig Begejstring for sit store Skad var han dragen ind i Sveboe. Naabenslyst, uden Frygt bar han Tæget paa sin Værdighed, det hellige Kors, paa Brystet. Da nærmede en Olding sig ham venligt og indbød ham til at træde ind i hans Hus.

Den ulovlige! Han var falden i en Morderkule. Med hjælpeløst Fjend lod Jernstærken sit Offer lægge i Kæmper, og saa Tæmer senere led den kristne Martyrdom for sin Tro.

Godt var det, at den Ordning, Jesko tilfældig havde truffet, endelig satte en Stopper for den fanatiske Præst's Grusomheder. Ellers havde det maatte været mange Aar endnu, inden Evangeliet's Forkyndere var kommen til Byen.

Omfrider oprandt dog den Dag, da de to kristne Kvinders varmeste Væbner gik i Dvuldselse og de udstillede Bagter førte to kristne Præster med deres Ledsagere frem for Svandingen.

Den ene var en Mand i sine bedste Aar med et Kæmper, ud af hvilket Fremmed og Hjertensgodhed lygte. Den anden, en kampemæssig Ungling med frygtige blaa Øjne og lyse Løkker, ragede et Lovet og over sin ældre Ledfager, og Jesko beklagede i sit stille Sind, at den herlige, unge Kampen, der syntes skabt til Kriger og Søfærter, bar præstelig Skrud. Afst og atter hvilede hans Blik med Velbehag paa den skønne Stikkelse, og med større Venlighed end ellers modtog han de kristne Gæster.

Bogumil skulde — som Husboimester — sørge for Gæsterne, men stiv af Forbaufelse stansede han ved at skue den yngre af Præsterne.

„Herre, faaledes saa eders Fader ud, da han for første Gang ved min Side drog ud til Strid!“

Svandingen for sammen, men fattede sig straks og sagde rolig smilende:

„Du ved jo, at der fra gammel Tid af flyder en Smule Germanerblood i vor Stammes Aarer, derfor var det intet Under, at denne Sæker ligner min Fader lidt. Blonde og blaasjede Mennesker ligner altid hinanden.“

Den gamle rystede vantro paa Hovedet.

„Det er ikke blot Haar og Øjne, o Herre, og saa Gang og Stemme forfærdede mig! Det er mig, som var den tapre Divisov atter opstoden fra de Døde.“

Ved ud af, at Sagnet gaar i Folkemunde, at fremragende, tapre, bortgaaene Helte atter kan vende tilbage til Jorden i formet Stikkelse og paa andre Gæne, end hvor de først fordedes?“

„Det vel kender jeg den gamle Sabel, men aldrig har jeg fæstet Lid til dens Ord“, svarede Jesko leende.

„Hvorledes skulde det dog gaa til, at min Fader, den tapre Slaverhøvding, fæstede Vo blandt de forhadte Sækerer?“

Bogumil lod sig imidlertid ikke bringe til Taalsheb.

„Det staar ikke til Mennesket selv — lige saa lidt ved dets første som ved dets anden Indgang i Verden — at bestemme Fødsel og Landsmaad.“

Svandingen traf paa Skuldrene og fjernede sig, men Oldingen blev ved sin Mening. Med ganske forlig Værefragt opvartede han den unge, fremmede Gæst, og hver Gang „Broder Engelhard“ — saaledes kaldte den gamle — talte, straaledede den gamle Mand's Øjne af Forundring og Glæde.

„Han tilhører dog os, det fornemmer jeg tydelig“, hvilede han sagte, idet han med et sidste, kærligt Blik paa Unglingen forlod Hallen.

Unglingen selv undrede sig naturligvis over den næsten samme Omhu, den hedsfulde Tæner viste ham, men han havde i Forvejen for meget andet vigtigt at tænke paa, til at han skulde give sig til at gruble derover. Med spændt Opmærksomhed lyttede han til den Samtale, Svandingen førte med den ældre Præst, og ligesom denne undrede han sig højløst over, hvor mildt den hedsfulde Husherre hørte paa deres Forflag og Bønner.

Engelhard saabel som hans ældre Ledfager, Broder Otto, vidste, at Sveboe og Omegn hidtil havde været strengt lukket for Evangeliet, og dumle Nygter om grusomme Kristendommers havde allerede naaet og forfærdet dem, i Bogdan, hvortil de kom.

Dg nu paa en Gang denne uventet venlige Modtagelse, der blev dem til Del fra Stammens Overhoved! „Det kommer fra Herren!“ hvilede de, glade og forundrede, til hinanden!

Ja, det kom vissevis fra Herren, men de anede ikke, hvorledes gennem en Kælle af Aar to fremme Kvinders Bønner og saatmodige, stille Vandel havde banet Vej for dem. I Langden kunde selv en saa haardnakket Jerneboes Tilhænger som Jesko ikke modstaa den magtige, kristelige Paavirkning. Uden at han selv vidste det, arbejdede allerede Guds Haand paa hans Hjerte, og der manglede endnu blot „Underet“ til at vinde ham helt og fuldt. Desuden havde i den sidste Tid Jaroslaw's Hændermaade dybt faaret den reftindige Mand og faaet ham til at se med mildere Øjne paa Kristendommen.

Endnu var han rigtignok i Tvivl om, hvor vidt han turde tillade Præsterne offentlig at forkynde Evangeliet, men han havde allerede besluttet at berede Sustru og Moder en Glæde, og at tillade dem en Samtale med de fremmede.

Sidindtil havde han nemlig med ængstelig Omhu forhindret enhver Sammenkomst mellem Kvindene og de fremmede Reftende, thi han vilde ungsaa alt, som paa nogen Maade atter kunde vække Jernstærkens Vrede.

Men i Dag førte han selv sine Gæster til Vords i Hallen og frædede sig ved at se, hvor henrykt Sela blev, da hun som Svand paa sin Væbner modtog den ældre Mand's Ønske om Herrens Væbner.

„O, Herre, er De en Evangeliet's Præst?“ raabte hun henrykt, og klare Glædestærker traadte hende i Øjnene.

„Vær velkommen under vort Tag; allerede i aarevis har jeg hængt og tørstet efter at høre Herrens Ord fra viede Præstelæber. Det er min inderlige Bøn til dig ikke at nægte mig dette Ønske.“

„Sandelig!“ raabte Svandingen, næsten mumtært. „Saardt tranges jeg fra alle Sider. Velan da! For at glæde dig, Sela, samtykker jeg i, at vor Gæst efter Maaltidet fortæller os lidt om sin Gud.“

I overstrømmende Taknemmelighed trykkede den kristne Kvinde sin Gæstes Haand.

„Tak, du gode! Men ikke sandt: Du selv hører og saa paa det?“

„Hvem kan afflaa dig noget?“ fuffede Svandingen. „Dog er det min Villie, at denne Begivenhed foreløbig holdes strengt hemmelig. Jaroslaw og Svanto maa intet faa at vide, thi fremd jeg endnu af ganske Hjerte tror paa Kristendommens Magt og Sandhed, vil jeg ikke for dens Skyld stifte Ufred og Dyrer blandt mig Folk.“

„At skal se, som du søfter,“ raabte Sela, glædesstraaledede. „Jesko, om du blot vidste, hvor jeg er lykkelig!“

„Jeg tror dig uden din Forfælsning,“ svarede hendes Gæstes kærligt. „Dit hele Kæmper straalere jo som forklaret.“

Men lad nu det være godt. Vore Gæster har allerede længe længtes efter legemlig Forfælsning, og just nu medler Bogumil, at Maaltidet venter.

Træd da nærmere, fremmede, og tag for eder af, hvad jeg af Hjertet under eder.“

Med en venlig Haandbærgelses vinkede han de to Munde hid, og uden Tøven fulgte disse Opfordringer. De var fuldt af Lov og Tak mod den Almagtige, som saa vidunderligt havde styret deres Fjend; thi nu troede de fuldt og fast, at de vilde bære Sejren hjem, og at det nu kun var et Tidsspørgsmaal, naar de fit Lov at forkynde Evangeliet offentlig.

Med Glæde begav de sig frem nu til Vords og ned med Taffelise Guds Gæver.

Engelhard, der hidtil — som den yngre — havde holdt sig mere tilbage — blev nu livligere og underholdt sig med sin Naboer, Orta, om Evangeliet's murende Udbredelse og Samtidens store Missionsetagender.

Med stor Glæde og hjertelig Deltagelse hørte Orta paa den skønne Ungling. Smellemunder stræbte hun dog — som henfunden i Drømme — paa hans slanke Stikkelse, og naar han en Gang imellem havede Stemmen for at lægge forlig Eftertryk paa sine Ord, skælvde hun let, og et ængstelig, sørgende Ubrød vidste sig i hendes Kæmper.

Sela, der sad lige overfor dem, mærkede intet. Hun var aller forordnet i Samtale med Otto og Jesko, til at hun skulde have tænkt for noget andet, og for, da Unglingen traadte ind i Hallen, havde hun vel højløst venligt paa ham, men ellers ikke betragtet ham nøjere.

Først da der indtraadte en Pave i Samtalen, saa hun og bad ham venligt tage for sig af Bæstene. Engelhard takkede højløst, og ved denne Lejlighed mødtes for første Gang hans og Sela's Blik. En blufsende Rødsme gik over Sela's Ansigt for straks efter at afløses af dødelig Blegthed.

Svand havde hun dog en Gang før set disse straaledende, blaa Øjne?

Tungt aandende og næppe sig selv magtig, lænede hun sig tilbage i Sædet.

Men endnu fremd nogen lagde Mærke til hendes Bærgelse, hændte der noget ganske uventet.

Idet Jesko rakte Engelhard Hædet med Bildbræden, gled den sidste lange Kuttøerme op, og Armen blottedes op til Albuuen.

I det samme sprang Jesko op med et Skrig og strittede som fortryllet paa Munkens blottede Arm, thi netop midt imellem Gaand og Albuue saas, fastholdt af en Metalbæde, en gammelslavisk Amulet, en stor, grøntglindende Udbredelse, paa hvilken der var indridset en Slange, som led sig selv i Halsen. Nedenunder saas det samme Symbol, Slangen, indridset i Suden med rød Farve.

„Divisov!“ stammede den over hele Legemet skælvende Mand.

„Sela, Sela, ser du ikke vor Vets Mærke? Ingen andre Slaver end de, der høre til Divisov's Væ, ser bære dette Tegnet paa vestre Underarm. Der, se der, om det ikke netop er vort Mærke!“

Gæstlig blottede ogsaa han Armen, og fremvidste netop det selv samme Mærke som Engelhard's.

Medens de tilstedeværende saa til i den højløste Overræffelse og Svanding, vedblev Jesko, dybt bærguet:

„Efter min Faders Død var der foruden mig endnu kun to Drengene, som bar dette Tegnet, og paa dem havde jeg selv indridset det, thi det var ingen anden end Familjens Overhoveds gære ved sine mandlige Legetingene. Kun paa mine to Sømmere havde jeg i min inderlige Rødselade tåtoveret disse Tegnet, paa den ene en rød, paa den anden en blaa Slange. Senere paafulgte mørke Dage, og jeg mistede atter Drengene. Nu var jeg den eneste levende, der bar dette Mærke paa Armen.“

Men nu paa en Gang faar jeg det atter at se, og jeg ser tillige en af de hellige Amuletter, jeg hængte paa de smaa, inden Guderne bortførte dem!

O, I Guder! Hvad skal jeg dog tro om det? Hvilket Sammentræk! Hvilket Væstænder sig ikke i min Sjæl!

Sela, Sela, hvad mener du?“

„At dette er min Sø, min Divisov!“ raabte Sela — der hidtil havde sidet som lamslaaet — nu i dnb Bærgelse.

„Jesko, Jesko, Underet!“

Almagtig segnede hun tilbage.

Da hun atter slog Øjnene op, kælede Engelhard foran hende og hyskede værbødigt hendes Gaand.

„Moder!“ sagde han dampet, næsten smit, thi Synet af den skønne, blide Kvinde kaldte barnlige Følelser frem hos ham.

„Moder!“

Med et saa magtig Glædesraab, som kun kan komme fra en Morders Hjerte, slyngede Sela Armene om Halsen paa den kæledende Ungling.

„Divisov, min Sø, min forfælsede! O, min Gud, jeg takker dig, at du da i det mindste gav mig denne tilbage!“

(Fortfætted)